

san wolonwulan - nimor 80
okutoburu kalo - san 1978
bp:24 - bamakò (mali)
telefon : 22104 — ccp : 0155
doromè 4

kibarudilalaw kuntigi : amadu ganyi kanté

kibaru

a bë bò kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kònò

jiri ye hadamaden taalan ye

mali fan bëe kònò, kari don, uti kalo tile 20, san 1978, o këra jiri turu don ye. maliden kelen ke-
len bëe tun kakan ka jiri ju kelen turu o don.

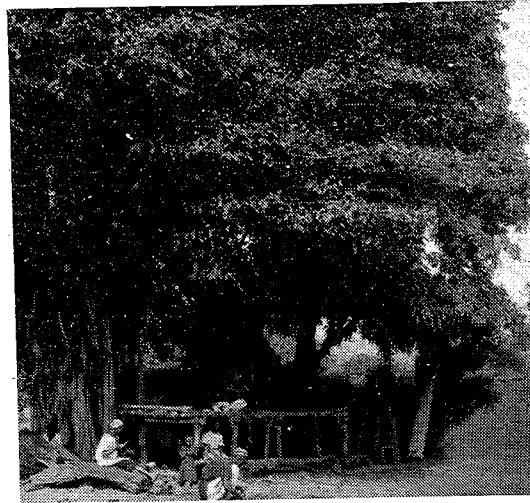
ni jate kakan ka minè jiri ko la, a bë se ka fo
ko jiri ju miliyon caman de turu la mali kònò. hali
n'a këra jiri ju miliyon kelen doron ye, o ye ngani-
ya jira bò ka taa saheli kungo cèncèn ka tinyali kun
bènni sira kan. o kò fana, a bë dusu don mogò kònò
jiri turu ko la ; bawo jiri nafa tè fo k'a ban : ale
de bë cèncèn kumbèn saheli jamana kònò ; ka nèema
jiidi ; ka sanji wele ; ka kungo kònòfènw bugun ; ka
dugukolo magaya, walasa sumanw bë nyè sènèkèlaw bolo
cogo min na.

halin nin don kama tè, jiri kakan ka turu, ba-
wo, dòw bë se k'a famuya ko n'o don tèmènna ka ban,
jiri turu fana banna. jiri ye hadamaden taalan de
de.

an kakan k'a turu, waati bëe ani yorò bëe.

jiri ye nèema de ye. nèema ye
nii de ye. nii fana ye hadama-
den de ye. ola sa, kun bele-
bele bë jiri turu la, bawo
hadamaden taalan ye jiri ye.

1960-sètanburu kalo tile 22-1978 mali ye san 18 sòró

nyinan ye mali ka yèrè
ta san 18 nan sanyèlèma
seli ye, n'o bënnna, juma
don ma, sètanburu kalo
tile 22, san 1978.

an ka yèrèta kòrò kama,
kabini san 1960, nisondi
ya, muguri, nyènajèw ani
niidungo ko caman këra
nin don in na, mali kònò.
dugu ma bò dugu la,
kafow, kubedaw, ani ma-
raw kònò, malidenw bëe
y'i yèrè nyènajè i se ko
ani dòn ko sira kan.

yèrèta, politiki sira
la, o ye fèn kòròmaba

ye ; bawo, jamana dilali,
a sòró yiriwali a kònò
mogòw lafiyali, ani jama-
na wèrèw cè teriya n'a
nyògòn dèmè, olu bëe bë
yèrèta de kò fè.

jamana o jamana, n'o
ta tè a yèrè ye, o kònò
sigi ni jònnya de ye ke-
len ye, bawo, o jamana
marabaga de sago bë kè.
o sira kan, yèrèmahòròn-
nya kakan ka matarafa ni
bèn, keleñnya, kanu ani
baara de ye ; k'a d'a
kan, olu de ye yèrèta
ntulomaw ye.

kibaru nimor 77, zuluye kalo ta, san 1978, fili
y'an sòró fotow bila cogo la, a nyè folo yèrè kan.
den - denko, o foto bila la nyògòn dèmè foto yorò la

nin kibaru kònò kow

nyè 2 : ladilikan ani jirituru
nyè 3 - nyè 4 ani nyè 5 : kiba-
rukanubagaw kama yorò.
nyè 6 ani nyè 7 : jònkolonin
kèlè.

nyè 8 : kalan ani kòlòsili.

ladilikan

yèrè dungo kèla b'a yèrè la fili

nbalima yèrè dungo kèlaw, a ye sabali, sabali de kanyi mógo ka du kono, i ka se mógo saba la, mógo saba ka se i la ni e mógo o mógo sera nin mógo wòoro la, i tè mógo ye ; nin mógo wòoro in bëe fana mana se mógo o mógo la, e tè kë mógo ye. o la, mógo mana kë cogo o cogo, mógo saba ka sabali i ye, i fana ka sabali mógo saba ye. o mógo wòoro filè : mógo kakan ka se i den, i dogoni ani i muso la. mogo ba, i fa ani i kòrôw, olu ka se i la.

nin baro de bë mógo sabali bali, yèrè dungo kë la dô kan. nin tun ye cèkòròba dô ye, den kë cè saba b'a bolo : kelen tògò ye fa dungo, kelen tògò ye ba dungo, kelen tògò ye yèrè dungo. nbalimaw, yèrè dungo kèla b'a diya, sabu i bë i ni dungo kë. nka kòlòn juku jiri bë kari a yèrè kònò. don dô cèkòròba n'a denkè cè saba taara cikè la, foro kònò ; san fin na fô sanji binna zirajuba dô bë foro cèmancè la, o kònò bëe ye wo ye hali mógo tan bë se ka si a wo la u taara don wo in kònò, u bë sanji tèmèn yoro nyinin jaa o ye bilisi kòròba dô ka yòrô ye. tuma min sanji bë kaana kòsèbè, c y'a sòrô bilisi kòròba in bë ka wo in fana magèn a naana surunnya wo la, a y'a dòn ko mogow bë a ka wo kònò a y'i yèlèma ka kë mógo ye, k'a yèrè kë cèmogòba ye a naana i jô cèkoroba n'a den cè saba da la, wo kònò, a ko n'cèkoroba nyôgòn i ni ce cèmogòba y'a laminè ; nèenè bë bilisi cèmogòba la fô a bë yèrè yèrè nèenè bolo a donna wo kònò k'i sigi nka cèkòròba y'a dòn ko bilisi don. cèmogòba b'a fè ka fèerè tigè a n'a denw bë se ka bô cogo min na a y'a kanto fa dungo ma ko boli ka taa so, i ka taa tasuma dô ta ka na n'a ye, m'b'a kë cèmogòba nyuman kòrô fa dungo wili la, o yoro bëe la, ka bô ka taa so a taalen ma segin; u fa mèn na k'a kònò, a m'a ye, a y'i kanto ba dungo ma, wili i ka taa tasuma dô ta ka na dè, fa dungo mèn na, a ma segin, o fana yòrô bëe ba dungo wili la, ka taa so, o fana mèn na a ma segin, a ko yèrè dungo, e ka boli ka taa ka na, fa dungo ni ba dungo ma segin fôlô yèrè dungo ko e! jaa, a b'a diya dëre si, ne bô sanji la, ko tasuma ta wa ? ne tè taa yòrôsi..u fa yèrè wili la, ko wa cè kòròba, ne yèrè bë taa ka na, bawo denw ma segin. fa yèrè wili la, ka bô. fa ye dôoni taama,

nin ladilikan to bë
kibaru naataw kònò

hakililasèbènni

jirituru

an mógo kòròbaw ko :
"alla n'démè", a k'i ye fôlô dè.
o kòrò ye mun ye ?
ni alla bë mógo dèmè,
i fana k'i gèlèya.
o gèlèya këra anw bolo mun ye ?
o këra jirituru de ye
an ka jamana kònò.
u y'anw wele,
bamakò musow y'anw wele,
an naana u ka wele lamèn
mali musow y'anw wele
an naana u ka wele lamèn
bi kari don na.
bamakò cèw ka tègèrè fô,
anw bë dòn sen kura kë,
arajo mali ka wuli,
faso baara sera,
dunanw fara dugulenw kan,
bëe k'i cèsiri,
an ka ja kèle.
u bë jirituru la,
bamakò kaw bë jirituru la,
mali musow bë jirituru la.
an b'aw fo bi, k'aw fo sinin
an bë afirikiden fô
u ka baara nyuman in na,
u ka hakili nyuman in na.
mógo tè hèrè sòrô, n'i ma sègèn
an bëe hamî ye kelen ye,
sanji ko tèna an minè tuguni.
jirituru ka galèn,
an k'an jija, sinin ko de do.
baji bë don dôoni dôoni de.
n'i taara kayi, ani bamakò,
nyôron, ani nara,
jirituru bë fan bëe fè.
afirikiden nyumanw,
nansaraden nyumanw,
aw ni ce, aw ni baara,
k'an to nyôgòn ye.
jiri nafa t'a denw dôròn ye.
a nafa t'a suma dôròn ye.
jirituru de bë sanji ko nôgôya,
ni sanji naana kòsèbè,
sènèfènw bë caya.
an ka kôw, baw ani falaw,
u bëe bë fa kòsèbè,
an ka jamana sòrô bë jiriwa.
bëe ka wuli, an ka jirituru
guwèrènaman y'o de nyini an fè,
an k'an gèlèya,
a kana tigè an na.

mama tarawele
lèkoli karamogò
ka bô misira
bamakò (mali)

kuma yòrò... kibaru... kanubagaw...

kalan nafa yera tantuji

balikukalan daminè anw fè, nyinan y'a san wòoro ye. k'a ta san 1972 la, ka na se san 1978 la, baliku-kalan ye nafa caman don, an ka dugu kònò; an ye san nifeere kè nyinan.

an ye sanni kè dugu miwna, olu ye : tantuji, fati ya, mahina, datamigugòtò, wusègi, kulungutu, sibiko, luntun, forokoti, bafulabèn.

an y'u wele dugutigi bara, ka fura in cogoya jira u la, fura naale ni sisan cè an y'e banabagatò 35 de furakè. o banabagatòw la, farigantò 13, jelitò : 5, kò nòdimitò 3, nyèdimitò 5, kò nòbòlitò 4, murato 2, kun-kolodimitò 3.-

tantuji balikukalanso, ka bò mahina, kayi mara la.

sanfè foto bè tanjuji-kaw ka karamògò jira ani arajomali bela so ka kumata yòrò.

o sannifeere kònò, an ye tiga kilo 197540 sòrò. o wari bènna, d: 1.975.400, a tònò kèra, d : 18.092, an ka sarakèla, d : 6.000, peseli-kèla d : 4.000, borè danna, d : 3.000.

sannifeere bannen, an ye dòkötöròya kalan kè, ti le dama dama kònò, an ye d : 2.000 don furala. kalan in bannèn, an naana dugu kònò; dugutigi ni dugu denw

balikukalan

ne bè foli kérènkérènnen lase ne karamògòw ma, n'o dò tògò ye ko naman sìdibe, dò fana tògò ye ko bòkòri keyita. bawo, n'i y'a ye, ne sera ka nin nyògòn sèbèn, o bòra olu de ka cèsiri la. n'o tè, salon desanburu kalo tile 23, o don de kérèra karan kalanso dayèlèli ye. nka, kalan in bè don karan don min na, o y'a sòrò, ne alumadu keyita, hali ne tè se ka n'tògò sèbèn. nka, an bè don min na, i ko bi, ne bè se ka lètèrè sèbèn n'yèrè ye bi, ne bè se ka jate kè n'yèrè ye bi.

o la sa, n'b'a nyini karan cè ni muso bée lajèlen fè, bée ka wuli, an k'an cèsiri ka kalanbaliya kèle, k'a bò an ka dugu kònò. o de dòròn bè se ka an ka sòrò yiriwa.

alumadu keyita
karan

né ye kalo naani kè balikukalan na, ne bè se ka lètèrè sèbèn, k'a kalan. lakòlidèn kalo naani, a tè se ka lètèrè sèbèn.

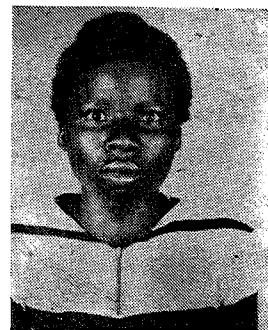
ni mògò ye mògò bila baara min na, n'i ye o kè, a b'i fo. mali nyè-mògò ye an bila sira min kan, ne b'a fè, maliden bée ka o fa. ni ga diyara, o ye gatigi tògò ye. a dumuni, o ye gadew ta ye.

ala ka mali taa nyè fè, ala ka jama na jòbagaw taa nyè fè,
nuhumu jakite
cèjananpongo

sosò balikukalandenw ye tòn dò sigi sen kan, min nyèsinnen bè bagan misènw ladonni ma, ani forow lakanani.

an y'a jira ko bagan kelen o kelen, n'o minèna baganw bòlen kò bagan-gènna fè, o tigi bè dòròmè mugan sara tòn ye. o wari sòròlen bè kè ka balikukalandenw dèmè taji sòngò ko la, ani ko wèrèw la dugu kònò.

danseni keyita
soso

ka bò sirimu

ncèso musa tarawele ye nyininkali min kè kibaru nimòrò 63 kònò, ko masakè ka kan ka saraka bò k'a di a den jumèn ma ? ne kòni fè, a ka kan ka saraka bò k'a di a muso fòlò den ma. jeli ishaka damele

kibaru kanubagaw kuma yòrò

nsiirin : zankè ani saba

nin kèra cènin dò ye ko zankè.
saba dò tun bè, ni mògò o mògò
tun ye muso furu zankè ka dugu la,
saba bè na o konyòmuso ta a cè kò
fè su fè.

ala y'a kè, cè dò ye muso furu,
ka o ladon a ka so, saba ma bò o
kala ma, fo o nana den sòrò, k'o
tògò da zankè. o den nana kòròba-
ya. o kò fè, saba nana o ba ta.

u tora ten, ka to ten, fo ka zankè
kè kamalen kòrò ye, don dò la, u
sigilen baro la gèlè kan, zankè ko :
- ne mana muso furu san o san, ni
saba in y'o ta, a tè muso wèrè ta o
kò.

a sigilen, cèkòròbaw pèrènna a
kun na, k'a gosi, fo k'a bò k'a bin
duguma. u ko :
- e sigilen bè anw minw cè ma, e
ka farin anw bée ye wa ?

a ma sòn k'u jaabi.

zankè nana muso maminè, k'o kow
bée nyènabò, fo ka na muso bila.
zankè muso bilala a ka so don min,
a sira k'i sigi, fo ka taa dugu jè.
su filanán fana, a ma sunògò. su
sabanan kèra ten. a su naaninan, su
kòròbayalen, zankè sunògòra. saba
nana a muso ta. shè kasi waati, a
nyè yèlèla, a y'a bolo bila a kò fè,
a ma a muso ye. a tèmènna sunògò
fè.

dugu jèlen, zankè taara a fò a fa
ye ko saba y'a muso ta, ko a bè taa
o nò fè. a fa ko a ka dugaw b'a fè.
a taara i sara dugutigi la, k'a nyèfò
o ye. o fana ye dugaw kè a ye.

konyòmuso tògò ye ko "minyanbi-
lennin". filenin dò tun bè zankè fè,
a y'o da a da la, k'o fyè ko :

fyie fiye turu fiye nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò
saba ye ka minyanbilennin ta su rò
saba tèna muso wèrè ta nin kò
saba mana muso wèrè ta nin kò
zankè tèna filenin fyè nin kò
file fyè

zankè tèna filenin fyè nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò

zankè selen dugu so kò fè, dimò-
gònin dò panna, ka na don zankè
nun kòndò, ka taa bò a da fè, ka se-
gin ka don a tulo fè, ka taa bò a
nún fè. a ma kuma. dimògònin ko :

- zankè, mun de b'i la bi ? ne ma
ka go cogo min tan, hali n'mana
tèmèn mògò min kèrè fè, o tigi bè
dimi. ne ye nin bée k'e la, e ma
kuma. o tuma na, mun don ?

zankè y'a ka filenin da a da la. a
ko :

fyie fiye turu fiye nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò
saba ye ka minyanbilennin ta su rò
saba tèna muso wèrè ta nin kò
saba mana muso wèrè ta nin kò
zankè tèna filenin fyè nin kò
file fyè
zankè tèna filenin fyè nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò

dimògònin ko :

- n'bè kè i ka kèlece dò ye.
u taara, ka taa se kabakurunin dò
ma. a y'i pan, ka na i gosi zankè
sen kan sinyè saba. zankè ma kuma.
kabakurunin ko :

- zankè, mun de kèra i la bi ? hali
mògò min tèmèntò gansan mana tuu
ne dalen na kungo kòndò, o b'a fò :
sébahalayi, nin kabakuru in ye ne
tòorò. ne nana nin bée k'e la, e ma
kuma. mun de b'i la ?

zankè ko :

- saba nana n'ka konyòmuso ta su
rò. n'bè taa o nò fè.

kabakurunin ko ale bè kè a ka
kèlede dò ye.

u taara, ka taa se fo yòrò jan. sè-
gè y'u ye. o y'i fili, ka na zankè
bugò a tulo kòrò sinyè saba n'a ka-
man fura ye. a ma kuma. sègè ko :

- zankè, mun b'i la bi ? ne tèmèntò
gansan mògòw ka du kun na, bée bè
pèrèn : pa, pa, pa. ne ye nin k'e

la, e ma kuma. i ye mun mèn ?

zankè ko :

- saba nana n'ka konyòmuso ta su
rò, n'bè taa o nò fè.

sègè ko :

- n'bè kè i ka kèlede dò ye.
u taara, ka taa se kungo kolon dò
ma. waraba dò wulila, ka na sira
da u nyè, ka u lasiran. zankè ma
kuma. waraba ko :

- zankè, mun kèra ? ne waraba ma-
na mankan kè kungo la fèn o fèn
na, o yòrò fèn bée bè boli k'i dogo.
ne ye nin mankanba kè, i ma siran.
i ye mun mèn ?

a y'a nyèfò o ye. waraba fana ko
ale bè kè kèlece dò ye. u taara, ka
taa, fo ka surunya saba ka yòrò la.
zankè y'a ka filenin da a da la, a
ko :

fyie fiye turu fiye nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò
saba ye ka minyanbilennin ta su rò
saba tèna muso wèrè ta nin kò
saba mana muso wèrè ta nin kò
zankè tèna filenin fyè nin kò
file fyè
zankè tèna filenin fyè nin kò
fyie fiye turu fiye nin kò

u taara se saba ka so ma. u y'a
sòrò, a ye ka kogo dò kè k'a koori,
bèrè t'a jè, o ka se kabakolo ma.
jiri dò bè o so kò fè, u y'u sigi o
suma na. u ye nyògònyininko :

- an b'a kè cogo di ?

dimògònin ko ale bè taa a lajè, ni
kibaruya min bè yen. dimògònin
panna, a taara ka taa, fo ka su ko.
su kolen, a y'i nòrò dènèn na, ka si
yen. dugu jèlen, a taara ka taa. a
ye tile wolonwula kè sira la. a tile
seginnan don, a donna saba ka so
selifana tuma fè. jirinin do bè saba
ka du cè ma, a taara i sigi o la. a
y'a sòrò, minyanbilennin bè kasi la.
musokòrò dò ko :

- n'denmuso, hali i ka kasi dabila.
an tòw bè yan, a ka ca san tan ye,
fo k'an siw jè.

saba y'o mèn tuma min, a ko :
 - ni i y'i bòtò ye yan, fo ni ne sara dè. ne de ka saya sababu bè dajè dò de la. a tè min ni juma ni juma tè. n'i y'o dajè sòrò, k'o faga, k'o kònò fara, ntufanin dò bè bò o kònò, i b'o faga, k'o kònò fara. fan dò b'o kònò, n'i y'o sòrò, k'o ci, o ye ne saba ta tinyènen ye, n'bè sa. o kòròfò bannen, dimògònin seginna, ka na zankè yòrò. a ye tile wolonwula kè sira fè. a tile seginna don, a nana se zankè ma, k'i dantigè ko :
 - n'taara saba ka so, n'taara a sòrò, minyanbilennin bè kasi la. saba ko a ma, ni i y'a nyè datò ye a cè la, fo n'ale sara. n'i dun ko ale ka sa, dajè dò de bè kungo kònò, o bè na ji min juma ni juma. ni i y'o dajè sòrò, k'o faga, ntufa dò b'o kònò. ni i y'o sòrò, k'o faga, k'o kònò fara, fan dò bè bò o kònò. n'i y'o fan sòrò, k'o ci, o ye ale saba ta bannen ye, ale bè taa lahara. n'o tè, fosi tè se ale la.

dimògònin ka kibaruya diyar'u ye. waraba ko ka dajè ta to ale ma.

juma selen, waraba taara i biri kò dà la. dajè nana ko a bëna i min, a nyèda waraba kan, a seginna. o kunnyògòñ juma, a nana. a ye waraba sòrò yen tugun, a seginna. a juma sabanan, ji minnògò digira a la. a nana k'i da turu ji la. waraba

ka bò sirimu

unesco ka nyininkali diyara an ye kosèbè. ne b'a fè ka aw fana nyinika konyè saba la.

a fòld : yala banabagatò furakè-baga, ani a ladonbaga, a fila jumèn ka fisa banabagatò ma ka tèmèn jumèn kan ?

a filanan : yala fèn jumèn b'a to, mògò bè bò i ka du kònò ka yèlèma du wèrè kònò ?

a sabanan : yala ni mògò bè fini san, min ka di i yèrè ye, i bè o de san wa, walima min ka di mògò ye, i bè o de san ? bakaba jakite

zankè ani saba

y'a gosi, k'a kan kari. u y'a kònò fara, ntufanin panna ko a bè taa. sègè y'o gosi, k'o bin. u y'o fana kònò fara, fan kolonkolonna k'a bè taa. kabakurunin y'o ci.

kabini o kèra, saba y'i binimini, a bëna sa. musow binna kasi la, ko olu ta tinyèna.

zankè n'a ka mògòw ye kogo karili daminè. u y'a karikari, fo ka na se dugukolo ma. minyanbilennin ye zankè ye yòrò min, a y'i pan k'i bari a la. musow bée bolila, ka na zankè lamini. a ko u ma :
 - a' ye tèmèn, an ka taa so.

u ye sira minè kà taa. u taara se waraba ka yòrò la, waraba ko :

- zankè, ne sera n'se yòrò la.
 a ko o ni ce, o ni baraji, ala ka si ni kènèya di o ma.

u tèmènna ka taa se sègè ka yòrò la. o fana k'ale bè dan yen. a ko :

- sègè, i ni ce, i ni baraji, ala ka si ni kènèya di i ma.

an ka yèlè dòoni

muso dò n'a nyamògòkè tun bè dugù kelen kònò. u bè to ka taa nyògòñ kùnbèn nèrè sunba dò kòrò. n'u bè taa tuma min na, nyamògòkè b'a fò muso ma :

- i nèrè kòrò.

muso fana b'a fò :

- i nèrèba kòrò.

muso cè nana a dòn tuma min na, a y'a ka lasasi ta, ka kisè don a la, ka taa yèlèn nèrè sanfè. nyamògòkè nana i kanto muso ma :

- i nèrè kòrò.

muso fana ko :

- i nèrèba kòrò.

u taara nyògòñ sòrò nèrè kòrò. muso y'i da. muso y'a nyè yèlè, a ko :

- ala bè sanfè.

nyamògòkè ko :

- nkalon don. mun bè ala se sanfè ?

nyamògòkè ye a nyè kòròta, R'a filè. a ko :

- e, ala n'a kira don.

amade wedarawogo
sango

u taara se kabakurunin ka yòrò la. a ko ale bè dan yan. zankè ko kabakurunin ni ce, a ni baraji, ala ka si ni kènèya di a ma.

u sera dugu sò kò fè, dimògònin ko ale bè dan yen. a y'o fana fo, ka dugaw kè o ye.

u dontò dugu kònò, zankè ye filenin dà a da la, k'o fyè :

fiye fiye turu fiye nin kò

fiye fiye turu fiye nin kò

saba ye ka minyanbilennin ta su rò saba tèna muso wèrè ta nin kò saba mana muso wèrè ta nin kò zankè tèna filenin fyè nin kò file fyè

zankè tèna filenin fyè nin kò

fiye fiye turu fiye nin kò

dugu mògòw y'a mankan mèn tuma min na, u ko :

- zankè na kan filè nin ye. a tè k'a muso sòrò wo.

a ni musow donna dugu kònò, ka sin dugutigi ka yòrò la. dugu cèw girinna ka na. bée y'i muço bolo minè. dugutigi ko :

- a tè kè ten. a'y'u bila. zankè de taara u nò fè. n'a y'a kè ten, a bè taa n'u bée ye a ka so.

zankè ko dugutigi k'a muso minè. a ko bée ka taa n'i ta ye. zankè n'a ka kònyòmuso taara u ka so.

nin kèra o cogo de la.

seku tunkara
kula

kuma kòròma

ne ye dugu dò ye, a den bée ye filani ye. o filani bée bè nyògòñ fè.

bènba jakite
geninkòrò

dinyè kònò mògò o mògò, a bée tènèmuso ye tènèmuso kelen ye.

laji kulubali
bananba

nin ye fèn dò ye dinyè kònò. hadamaden bée b'a nyini, hadamaden bée b'a sòrò fana. nka, a tè hadamaden bée nafa. a b'u dòw kè mògòba ye, k'u dòw fana kè mògònin ye. o dun ye mun fèn ye de ?

tumani sidibe
kolokani

kabinè sisoko ka maana:

ò, min dalen b'o kan,
n'o ye nkilintinkòlòntò ye,
o ye dô kè a ka nègè kònò tugun.
a ye nègènin fin naani d'a kan.
a ye silamakan jôlen lajè,
a y'a konkon a kan.
jaa, nègèw tè silamakan minè,
u t'a yèrè taa fan dòn,
nègè t'a ka sokè taa fan dòn abada.
a ka moriw y'a baara,
aladeliw b'a bolo,
a ka aladelibagan b'a cè la,
ngorongo fin kònì.
a nana aladeligaran da nkilintinkòlòntò kun,
nkilintinkòlòntò y'i tilen, i n'a fò, sira tègè.
a ye dô bò a kundama na.
o tò ma mago dila,
o tò tora binimini,
i n'a fò, manden nana sarakamisi.
a ko yaman ma,
a ko : nin kunkolo fara tòw ta kan,
dò wèrè bè yan.

jònkolonin

kabin i o kèra,
kèlè tinyèna.
jònkolonin y'i kò da,
silamakan tugura u la.
a nana, ka n'i jò jònkolonin da la,
a ko mariheri ma,
a ko : mariheri,
a ko : kèlè tinyèna.
a ko : ne na kun tun ye min ye
jònkolonin yan,
o ye nin ye.
halin i daa monson wulila sini,
a tèna mògò sòrò yan.
mògò tun ye nin mògòbali ninw ye,
mògò banna.
ne taara,
a tun bè ne kònò,
aw bè fò cogo min na,
aw bè ten.
n'nana, ka n'a sòrò,
nègè bè nyògòn tigè dèrè.
ò, silamakan ani yaman taara segu.

mògò manyi i yèrè da

ò, silamakan ni yaman,
u nana, ka na se a jatigila la,
n'o ye tèn jara nin ye ka so segukòrò.
a jiginna yen,
a sira, ka tilen,
a ma se daa ma,
a ma ci bila ka taa daa yòrò,
a ma taa foli kè daa monson ye segu.
ò, fo tònjònw y'a ko mèn sa,
k'a fò, silamakan nalen don ka bò jònkolonin,
k'a bè tèn ka so.
nka, a ma se daa monson ma,
o ye tònjònw kabakoya,
o ye daa yèrè kònò gan tugun.
ò, daa ye a ka nyèba wele,
a ko : nyèba,
n'y'a mèn ko i ka dunankè nana.
e b'a kibaruya dòn wa ?
nyèba ko : n'ma a mèn.
a ko : wa, taa a lajè.
tònjònw y'a fò n'ye ko a nana.
tinyè don wa ? nkalon don, wa ?
ne yèrè t'a dòn.

nka, n'ma da a la, tinyè don.
sabu la, i bè se ka mògò bila,
ka taa nin baaraba nin bònyòonko la,
o ka na,
o ma na k'o segin kan fò i ye,
a ko : nin ye ne daa kònò gan.
nka, n'ma da a la, nin tinyè don,
i bè taa a lajè ten.

ò, nyèba wulila.
a taara tèn ka so.
a nana, ka na a sòrò, kuma ye tinyè ye.
a donna yòrò min na,
a y'i to ka silamakan sigilen ye.
nyèba yèlèla.
ò, silamakan ko :
nyèba, i bè yèlè mun na ?
è, a ko : faama daa y'a fò ne ye ko e nana,
nka, a dalen t'a la.
ne yèrè tun ma da a la,
n'ma da a la, k'a fò,
mògò bè taa nin bònyòonko la,
ka na, i ma fèn fò mògò ye.

kèlè

o y'an bée kònò gan dèrè, silamakan.
 è, a ko : ne nana kabini kunasini o.
 a ko : a dun kèra cogo di ?
 è, a ko : muso min sigilen filè nin ye,
 n'o ye npogotigi in ye, i t'o nyininka wa ?
 o ye jònkoloninka ye, o yaman kònì,
 o ye a kè cogo dòn.
 o tuma na, nyèba seginna, ka na,
 a ko : jitigi,
 a ko : tinyè don dèrè,
 a bë yen,
 a nana.
 a ko : wa, nyèba, taa, ko a ka na sisan.
 nyèba seginna,
 a nana, ka na, ko : silamakan,
 faama ko k'i ka na, ko a mago b'i la.
 a ko : taa a fò a ye ko n'b'i kò.
 ja, n'i y'a wele don min na,
 a tè na n'o dugujè tè koyi.
 daa tilenna, ka si, a ma na.
 fo sògòmada fè,
 a ye npogotigi in bila a nyè.

 ò, silamakan arido ni yaman nalen na,
 daa y'i kanto a ma ko : silamakan,
 a ko : n'y'i bila n'ka ci min na,
 a ko : n'i kenyèna, o tè malo ko ye.
 san wolonwula,
 ne bë saraka in di n'ka tònjònw ma,
 olu dèsera,
 janko mògò kelen.
 kélèbalo bë taa fèn min na,
 ni mògò kelen dèsera o la,
 o malo man kan k'i minè, ko i tè na ne fo,
 ko an tè nyògòn ye,
 ko i tè na i dantigè n'ye.
 ò, silamakan arido y'i kanto,
 a ko : daa monson, a ko : ne tigèra e la dè.
 a ko : tigè n'na tulo ye mun ye ?
 a ko : e yèrè ko,
 i ni jònkolonin ye san wolonwula kë nyògòn ye,
 i ka aladelisaraka b'i bolo,
 n'i taara a bila kòlòn in kònò,
 u b'i ka tònjònw ban.
 u dèsera a la,
 san wolonwula, u bë taa a jò bin na,
 ka n'a fò i ye, u taara a bila.
 a bë nyini ka i ka mògòw ban.
 ò, e y'a saraka ta, k'o di ne ma,
 ne taara,
 a ka kan tile duuru bò,
 i ma mògò bila ka n'sira lajè,

i yèrè ma taa n'lajè,
 i ma kélèbolo wuli ka taa n'lajè.
 o yòrò la,
 faama daa,
 o ye n'jigin i la,
 o ye n'tigè i la.
 nka, yali i ka ne nyininka jònkolonin konyè na,
 i bë yaman nyininka.
 o ye jònkoloninka ye,
 npogotigi in kònì.
 jònkolonin kèra cogo min na,
 yaman na a nyèfò i ye.

 daa y'i kanto,
 a ko : n'denmuso,
 a dun kèra cogo di ?
 è, a ko : faama,
 silamakan y'a fò i nyè na cogo min na,
 a kèra ten.
 a ko a taara ni jakuma bilen ye jònkolonin,
 murufè kulusi bë jakuma bilen in na,
 murufè dulòki bë jakuma bilen in na,
 murufè fugula bë jakuma bilen in na,
 kolonkisè saba taralen bë a kan kòrò.
 ò, an ka cè farin minw bë yen,
 n'o ye dugu yèrè ye,
 n'an dalen b'olu la,
 n'olu de b'i ka kèlè tinyè,
 n'olu de bë segu kèlè ban,
 olu cè farin ninw bë tile ban bulon kònò,
 n'olu bë tilen nparibò la.
 ò, a cè farinw, a ye olu ban,
 a y'olu bée faga.
 ò, a nana ni saraka de ye,
 ka na an sòrò kòlònda la,
 an bë finiko la, dòw bë jibò la.
 bilakoro kémè wolonwula bë yen,
 kala b'u bolo.
 u ka kalaw banna kerun na a ma,
 kalaw ma silamakan don, janko a ka sokè.
 ò, yaman ko : daa monson,
 jònkolonin kònì,
 a tò ye ji ni bògò ni bin ye.
 mògò tè yen belen.
 hali n'i ye kèlè wuli sa,
 i bë taa ji ni bògò ni bin de cè.
 n'o tè, i tè mògò sòrò yen,
 silamakan ye mògòw ban yen.
 mògò man nyi i yèrè da,
 yanni a ka a nyèfò i ye, n'bè a lakali i ye.

(a tò bë bò kibaru nataw kònò)

kalan ko sira kan, denw kòlòsili de ye baara fòlò ye

lèkolisow bée bée dayèlèn na mali kònò, okutòburu ka lo tile 2, san 1978/1979 ka lan kama. kalan kunfòlò, cèmancè kalan ani sanfè ka lan, olu bée tara nyögòn fè don kelen.

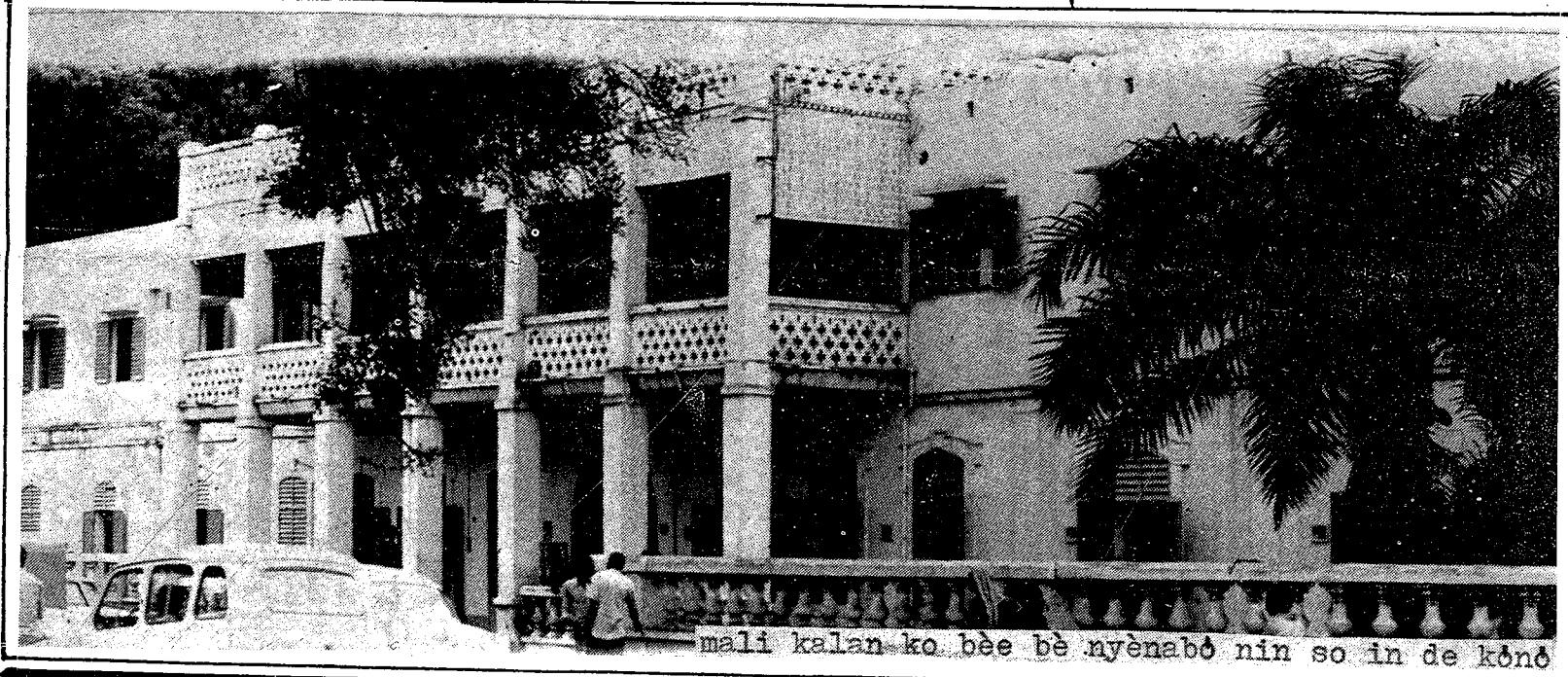
kalankow, minisitiri, n'o ye kolonèli yusufu tarawele ye, o y'a kanu ko labèn bée ka ban ka bèn okutòburu kalo tile 2 ma, walasa kalan ka daminè o don kelen yèrè.

kolonèli yusufu tarawele
mali kalan kow minisitiri

kalanden sòmögòw ka tònw bamakò mara kònò ani mali mara caman wèrèw kònò, olu sònnna labèn wà, n'oliu ye kalanden kuraw tògò sèbènni ye ani wari saraw ani fèrèbòw tigèli ye lèkòli-denw ye kòsanfè.

nin tè baasi ye, bawo kalan nafa ka ca a wari n'a musakaw bëelajèlen ye. nka, denw kòlòsili de kakan ka bée an bée kelen kelen ka baara fòlò ye kalankow sira fè. a baju fòlò de y'o ye.

mali kalan ko bée bée nyènabò nin so in de kònò

terikè fila

ni ye terikè fila de ye. u mögò fila jèra, ko u kana nyögòn sòsò. u tugura nyögòn nòfè ten o cogo la. ni min ye min fò, dò tè dò sòsò. don do la, alla ye fèn dò yèlèma k'a kè so ye. a ye a fan kelen fin, k'a fan dò jèya. o y'a sòrò teri fila in bée taama la kungo kònò. so y'a yèrè bila u mögò fila cè ma. u farala ka sira bila ye. nka teri fila kelen taara so numan fè, dò taara a kiniyan fan fè. u tora

taamana, teri kelen y'i kanto :

- nin so in ye dafe nya nama ye dè !

teri filanan y'i kan to :

- so min tèmènna an fila cè, o kònì ye so fin ye, nka dafe tè. u fila tora sòsòli la, fo ka na u kèle. u ye nyögòn bugò. alla y'i to a ka masaya la, so in yèlèmara k'a kè mögò ye, o ka sòrò ka na u nyininka :

- mun kèle bée aw ni nyögòn cè, fo ka na nyögòn bila aw cè ? u ko : so dò de tèmèna u cèma, kelen

ko dafe don, filanan ko so fin don. u tora o de sòsò li la, fo ka na kèle wuli u cè.

o tuma, cè y'i kan to u ma, ko alla de ye ale yèlè mma k'a kè so ye, k'a fan kelen fin, k'a fan dò jèya, yasa u ka nyögòn sòsò. sabu, terima fila, aw kèra nyögòn fè cogo o cogo, aw té se ka kè, n'aw ma nyögòn sòsò.-

ngo danbele ka bò nyantpeso satogokan kinparana, segu mara la.